

*Regeling van de ziekenfondsverzekering
(Ziekenfondswet)*

BIJLAGE VIII
VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 5

's-Gravenhage, 10 december 1962.

De ondergetekende ontving een schrijven dd. 16 oktober 1962 van de voorzitter van de bijzondere commissie uit Uw Kamer, in welke handen wetsontwerp **6808** (ontwerp-Ziekenfondswet) is gesteld. De bijzondere commissie deelt in dat schrijven mede, het in hoge mate op prijs te stellen, indien ondergetekende alsnog een bijlage bij de memorie van toelichting zou inzenden, houdende nadere gegevens omtrent de geldmiddelen voor de vrijwillige verzekering. Met name zou de commissie gaarne een nader inzicht ontvangen over de wijze waarop de ondergetekende zich voorstelt de vrijwillig verzekerden in tariefklassen in te delen, over het aantal klassen, over de inkomensgrenzen dier klassen, alsmede over de premiehoogte; **een en ander uitgaande van de thans geldende verstrekkingen.**

Gaarne geeft de ondergetekende gevolg aan het verzoek van de bijzondere commissie en doet U hierbij toekomen een bijlage VIII bij de memorie van toelichting op bovengenoemd wetsontwerp, welke bijlage een schets van een premiestelsel naar inkomen voor de vrijwillig verzekerden bevat.

*De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

G. M. J. VELDKAMP.

Aan

*de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal*

BIJLAGE VIII

Schets van een premiestelsel naar inkomen voor de vrijwillig verzekerden

1. Voor een antwoord op de vraag of een landelijke collectieve vrijwillige verzekering kostendekkend kan zijn moet men in de eerste plaats beschikken over gegevens voor een raming van de kosten der verzekering. Hiervoor behoeft men gegevens omtrent de indeling naar leeftijd, geslacht, burgerlijke staat, kindertal en woonplaats van de personen, die zich zullen verzekeren.

Bij toetsing van de statistieken omtrent het inkomen kan dan als eerste conclusie worden medegedeeld, dat het overgrote deel van de personen, die daarvoor in aanmerking komen, inderdaad bij een ziekenfonds is aangesloten, ondanks het feit, dat voor een vrijwillige ziekenfondsverzekering in vele plaatsen een vrij hoge premie moet worden betaald ¹⁾.

Voorshands wordt op grond van dit feit hier aangenomen, dat een kostenrekening voor het jaar 1963 kan worden gebaseerd op het huidige verzekerdenbestand. Voorlopig is er van uitgegaan, dat dit bestand dient te worden verminderd met de vrijwillig-verzekerden onder het overheidspersoneel en de gepensioneerden met een overheidspensioen, in verband met de voornemens voor hen bij het in werking treden van de Ziekenfondswet voor ambtenaren een afzonderlijke ziektekostenregeling tot stand te brengen. Eveneens is rekening gehouden met een vermindering van het bestand met de thans nog vrijwillig-verzekerde invaliditeitsrentetrekkingen, omdat mag worden verwacht, dat zij op vorenvermeld tijdstip onder de verplichte verzekering zullen zijn gebracht.

De raming van de kosten (basis 1963) kan dan als volgt worden opgezet:

	Aantal verzekerden (× 1000)	Kosten per verzekerde	Totaal kosten (× 1 milj. gld.)
Huidig bestand	1 790	102,50	183,5
Af			
Overheidspersoneel	334 ²⁾	102,50 ³⁾	34,2
Studerende en gebrekkige kinderen (16-27) van overheidspersoneel	16 ²⁾	68,00	1,1
Gepensioneerden overheid	72,5 ²⁾	195,00 ⁴⁾	14,1
Invaliditeitsrentetrekkingen	86,5	509	145,00 ⁵⁾
Totaal	1 281		121,5

¹⁾ Per 31 december 1957 kon de totale bevolking (11 095 700 personen) als volgt worden onderverdeeld: boven inkomensgrens 2 185 000; algemene ziekenfondsen 8 045 000; overheidspersoneel beneden inkomensgrens onder I.Z.A./I.Z.R./G.V.P.-regelingen 200 000; A.M.F.-verzekerden beneden inkomensgrens 185 000; militairen en gestichtsbevolking 200 000; personen beneden inkomensgrens niet aangesloten bij een algemeen ziekenfonds 280 000 (waarvan bejaarden 100 000).

²⁾ Grove schatting.

³⁾ Bij de raming is rekening gehouden met de woonplaatsen van het overheidspersoneel en het ontbreken van bejaarden in deze groep.

⁴⁾ Raming, ontleend aan die der bejaardenverzekering.

⁵⁾ Bij de raming is rekening gehouden met het verhoogde risico, de hoge gemiddelde leeftijd en het geringe kindertal van deze groep.

Uit het feit, dat bij een aantal verzekerden van 1.281 mln. het totaal aan kosten 121½ mln. bedraagt volgt, dat de gemiddelde kosten per verzekerde in de toekomstige vrijwillige verzekering op basis van het kostenpeil 1963 geraamd wordt op f 94,80.

2. Voor een raming van de inkomsten moet men in de eerste plaats beschikken over gegevens betreffende de inkomens van de verzekerden. Enigszins nauwkeurige en recente

gegevens betreffende de inkomensindeling van de huidige vrijwillig-verzekerden zijn echter niet bekend. Daarom zal voorschands moeten worden volstaan met globale schattingen, welke zijn ontleend aan gegevens van de Ziekenfondsraad omtrent deze tak van verzekering. De onder 1 vermelde 1.281 mln. verzekerden zijn voor dit doel als volgt onderverdeeld.

	(× 1000)
alleenstaanden	188,2
gezinshoofden	310,3
echtgenoten	271,3
kinderen	511,2

De schattingen leiden dan tot het volgende overzicht.

Alleenstaanden (× 1000)

Omschrijving van de groep	Totaal aantal	Jaarinkomen		
		tot f 3 000	f 3 000- f 4 000	f 4 000- f 8 650
Weduwen met verplicht verzekerde kinderen	4	—	2	2
Vrouwen, 21-65 jaar	94	70	16	8
Mannen, 21-65 jaar	20,7	10	7,7	3
Bejaarden boven inkomensgrens bejaardenverzekering	26,5	—	—	26,5
Minderjarigen	43	43	—	—
Totaal	188,2	123	25,7	49,5

Gezinshoofden (× 1000)

Omschrijving van de groep	Totaal aantal	Jaarinkomen			
		tot f 4 000	f 4 000- f 5 000	f 5 000- f 6 000	f 6 000- f 8 650
Onvolledige gezinnen					
a. mannelijk gezinshoofd	8	—	4	2	2
b. vrouwelijk gezinshoofd	31	21	5	3	2
Bejaarden boven inkomensgrens bejaardenverzekering	22,5	—	12,5	10	—
Kleine zelfstandigen, die in 1963 voor premiereductie in aanmerking komen	12	12	—	—	—
Overigen	236,8	27,8	42	57	110
Totaal	310,3	60,8	63,5	72	114

De gegevens betreffende de aantallen verzekerden in de afzonderlijk genoemde groepen zijn gedeeltelijk ontleend aan statistieken van de Ziekenfondsraad betreffende de premiereductieregelingen en de indeling naar geslacht en leeftijd van vrijwillig-verzekerden, en berusten voorts met name voor de indeling als alleenstaande of gezinshoofd op schattingen.

Men moet aannemen, dat de groep „overigen” in hoofdzaak wordt gevormd door zelfstandigen, aangevuld met een beperkt aantal gepensioneerden en personen zonder beroep beneden de leeftijd van 65 jaar.

Rekening is gehouden met de inkomensindeling van zelfstandigen met een inkomen beneden f 7000 in het jaar 1957 (men zie de publikatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek „Inkomensverdeling 1957 en vermogensverdeling 1958”).

3. Het onderstaande schema vermeldt op basis van globale schattingen voor het jaar 1963 premietarieven voor de in het ontwerp van wet beoogde vrijwillige ziekenfondsverzekering. De premies zijn voor het laagste en het hoogste bedrag van het inkomen in de onderscheiden inkomensklassen tevens uitgedrukt in percenten van het inkomen. Daarnaast is ter vergelijking met de premielast bij de verplichte verzekering de premie vermeld, welke overeenstemt met 4,83 pct. ¹⁾ van het loon. Voor een vergelijking met het huidige premiestelsel van de vrijwillige verzekering zij vermeld, dat de gewogen gemiddelde kostendekkende premie (per verzekerde van zestien jaar en ouder, buiten beschouwing gelaten studerende en gebrekkige kinderen in de leeftijd van 16 tot 27 jaar) naar raming in 1963 f 3,03 per week ²⁾ zou bedragen en variëren van f 2,25 tot f 3,75. Voor gezinnen zouden de vorenbedoelde premies derhalve onderscheidenlijk gemiddeld f 6,06 zijn, en variëren van f 4,50 tot f 7,50.

Alleenstaanden

Inkomen per jaar	Premie per week	Premie in % van het inkomen	4,83% van het inkomen per week	Premie per week op basis v. h. huidige stelsel
van f 2 200 ³⁾ tot f 3 000	f 2,20	van 5,2 tot 3,8	van f 2,04 tot f 2,78	
van f 3 000 tot f 4 000	f 3,10	van 5,4 tot 4,0	van f 2,79 tot f 3,71	van f 2,25 tot f 3,75 (gem. f 3,03)
van f 4 000 tot f 8 650	f 4,00	van 5,2 tot 2,4	van f 3,72 tot f 6,96 ⁴⁾	

¹⁾ De kostendekkende premie voor het jaar 1963 van de verplichte verzekering bedraagt 4,83% van het premieloon. De heffing van 4,6% in 1963 is niet kostprijsdekkend; bij dit percentage wordt een beroep gedaan op de reserves.

²⁾ Op basis van het huidige verstrekkingenpakket der verplichte verzekering.

³⁾ Als laagste inkomen is hier vermeld het bedrag per jaar, dat een alleenstaande, c.q. een gezin van twee personen naar raming in totaal als onderstand in het kader van de Armenwet ontvangt volgens in vele gemeenten bestaande richtlijnen.

⁴⁾ In plaats van het maximuminkomen (f 8 650) is hier genomen het maximum premieloon per jaar der verplichte verzekering (312 × f 24 is f 7 488).

Gezinnen

Inkomen per jaar	Premie per week	Premie in % van het inkomen	4,83% van het inkomen per week	Premie per week op basis v. h. huidige stelsel
van f 3 200 ¹⁾ tot f 4 000	f 4,00	van 6,5 tot 5,2	van f 2,97 tot f 3,71	
van f 4 000 tot f 5 000	f 5,10	van 6,6 tot 5,3	van f 3,72 tot f 4,64	van f 4,50 tot f 7,50 (gem. f 6,06)
van f 5 000 tot f 6 000	f 6,20	van 6,4 tot 5,4	van f 4,65 tot f 5,57	
van f 6 000 tot f 8 650	f 7,30	van 6,3 tot 4,4	van f 5,58 tot f 6,96 ²⁾	

¹⁾ Zie noot 3 hierboven.

²⁾ Zie noot 4 hierboven.

Ter vergelijking met de premies van de ziektekostenverzekering moge nog het volgende dienen.

Medio 1961 kon een alleenstaande naar gelang van zijn woonplaats een redelijke ziektekostenverzekering sluiten voor de zwaardere risico's tegen een premie van f 60 tot f 100 per jaar; voor een echtpaar zonder kinderen bedroeg deze premie f 120 tot f 200 per jaar. De premie van de vrijwillige ziekenfondsverzekering in jaarbedragen uitgedrukt beliep in genoemd jaar voor alleenstaanden f 100 tot f 170 per jaar en voor gezinnen f 200 tot f 340 per jaar.

4. Op grond van het vorenstaande kunnen de premieontvangsten worden geraamd als volgt:

Premieontvangsten	Aantal verzekerden (× 1000)	Premie per verzekerde per jaar	Totaal (× 1 mln. gld.)
<i>Alleenstaanden</i>			
tot f 3 000	123	f 114,40	14,1
f 3 000–f 4 000	25,7	f 161,20	4,1
f 4 000–f 8 650	39,5	f 208,00	8,2
<i>Gezinshoofden</i>			
tot f 4 000	60,8	f 208,00	12,6
f 4 000–f 5 000	63,5	f 265,20	16,8
f 5 000–f 6 000	72	f 322,40	23,2
f 6 000–f 8 650	114	f 379,60	43,3
Totaal			122,3

De vorenvermelde schattingen resulteren in een overschot van 0,8 mln. (premie 122,3 mln. minus kosten 121,5 mln.).

5. Zoals reeds in het algemene gedeelte van de memorie van toelichting is opgemerkt zal de invoering van het hier besproken premiestelsel neerkomen op een verschuiving van de premielast.

Deze verschuivingen worden hieronder globaal geschetst.

Verschuivingen van de premielast (basis 1963)

A = premie volgens huidig stelsel

B = premieclassen naar inkomen

Groep	Premie per week in guldens		Aantal in % van het totaal ¹⁾	
	A	B	A ²⁾	B
Alleenstaanden	—	2,20	—	65
	2,25–3,00	—	58	—
	3,10	3,10	10 (68)	14 (79)
	3,20–3,75	—	32 (100)	—
Gezinshoofden met onvolledig gezin	—	4,00	—	21 (100)
	2,25–3,75	—	100	—
	—	4,00	—	96
	—	5,10	—	2 (98)
Gezinshoofden met volledig gezin	—	6,20	—	1 (99)
	—	7,30	—	1 (100)
	—	4,00	—	15
	4,50–5,00	—	13	—
	—	5,10	—	20 (35)
	5,20–6,10	—	45 (58)	—
	6,20–	6,20	10 (68)	25 (60)
6,30–7,20	—	30 (98)	—	
—	7,30	—	40 (100)	
7,40–7,50	—	2 (100)	—	

¹⁾ Tussen haakjes zijn de cumulatieve percentages vermeld.

²⁾ Globale schatting. Het naar aantal vrij geringe effect van de huidige subsidieregeling is behoudens voor de gezinshoofden met een onvolledig gezin bij deze schatting buiten beschouwing gebleven.

Het geheel overziende is de ondergetekende tot de conclusie gekomen, dat de verschuivingen van de premielast zich zouden kunnen voltrekken binnen de grenzen van de onder het huidige stelsel te betalen bedragen en dat derhalve het beoogde stelsel uit sociaal oogpunt als een verbetering kan worden gekwalificeerd.

Volledigheidshalve, zij het wellicht ten overvloede, tekent de ondergetekende, ten einde ieder misverstand te vermijden, nog aan, dat het bovenstaande uitsluitend moet worden gezien als

een proeve van een premiestelsel naar inkomen voor de vrijwillig-verzekerden. Het is dus zeer wel denkbaar, dat, na ingewonnen advies van de Ziekenfondsraad, in de definitieve opstelling een andere verdeling van de inkomensklassen zou kunnen voorkomen. Met name zou kunnen worden gedacht aan een verdere differentiatie in de inkomensklassen f 4000—f 8650 voor de alleenstaanden en f 6000—f 8650 voor de gezinnen.